

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudcem JUDr. Tomášem Švecem, Ph.D., ve věci

žalobkyně: **X. X.**, narozená dne X
státní příslušnost X
bytem v ČR X
zastoupena JUDr. Matějem Šedivým, advokátem
sídlem Václavské náměstí 831/21, 110 00 Praha, ČAK 16640

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra, Odbor azylové a migrační politiky**
sídlem Nad štolou 936/3, 170 00 Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 3. 2024, č. j. OAM-23/ZA-ZA11-K03-2022,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

- I. Vymezení věci

1. Žalobkyně se žalobou podanou Městskému soudu v Praze domáhala zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí žalovaného (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž bylo o žádosti žalobkyně o mezinárodní ochranu rozhodnuto tak, že mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“) se neuděluje.

II. Podstatný obsah žaloby

2. Žalobkyně ve své žalobě nejprve zmínila, že pochází z X a důvodem jejího útěku z této země byla snaha rodiny vykonat na ní ženskou obřízku. Proto využila služeb zprostředkovatele a utekla do Evropské unie, avšak tento muž ji věznil a znásilňoval. Sestra žalobkyně tento zákrok podstoupila a zemřela při něm. V České republice žádá o udělení mezinárodní ochrany, neboť s výjimkou rodiny v X, od níž utekla, jinde žádné zázemí nemá.
3. Namítla, že žalovaný nepostupoval v souladu s § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, (dále jen „s. ř.“), když nezjistil dostatečně stav věci. Nezaobíral se totiž otázkou pozice X policie, a dále existencí orgánu vnitřní kontroly této složky (určité období Generální inspekce bezpečnostních sborů v ČR) nebo ombudsmana, kam by se žalobkyně obracela v případě její nečinnosti. Rozhodnutí nerozptyluje obavy ze správného a zákonného postupu tohoto bezpečnostního sboru, kdy podle žalobkyně hrozí určitá sounáležitost jeho příslušníků s její rodinou a lidovými tradicemi.
4. Dále žalobkyně vznesla námitku proti nedostatečnému posouzení důvodů pro udělení tzv. humanitárního azylu. Z obsahu správního spisu podle ní nevyplývá, že by se žalovaný věnoval posouzení ekonomické situace v domovském státě žalobkyně, resp. možnosti dosáhnout výdělku dostačujícího k pokrytí jejích životních potřeb. Má též za to, že útrapy, kterým v průběhu útěku od rodiny čelila, odůvodňují jeho udělení. Trvat na vycestování do domovské země by bylo podle ní nelidské.
5. Závěrem své žaloby navrhla zdejšímu soudu, aby napadené rozhodnutí bylo zrušeno a věc byla žalovanému vrácena k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného

6. Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě ze dne 11. 6. 2024 konstatoval, že tvrzeným důvodem žádosti je legalizace pobytu žalobkyně v České republice, dále nemožnost návratu z důvodu provedení ženské obřízky a obav z vymáhání peněz převaděčem. Námitku týkající se postupu policie považuje nejen za ne zcela pravdivou, ale též nevypovídající o důvodech, proč by se žalovaný měl „pozicí“ X policejního sboru zabývat. Dále není zřejmé, jak by vyzdvihnutí orgánu dohlížejího na práci této bezpečnostní složky mělo přispět k odlišnému závěru rozhodnutí.
7. Odůvodnění podle žalovaného v logickém sledu a srozumitelně vypořádává zjištěné skutečnosti a důvody závěrů žalovaného jsou z něj jasně zřejmé. Sdělení žalobkyně podle něj nevedou k závěru, že by žalobkyně měla důvodné obavy nebo jí hrozila vážná újma, a v tomto ohledu odkazuje na své rozhodnutí ve věci.
8. Žalovaný uvedl, že jeho rozhodnutí je věcně správné, zákonné, přezkoumatelné a netrpí vadami žalobou vytykány. Poukázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“), podle níž nelze zaměňovat azyl s jinými instituty upravenými v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky.
9. Navrhl závěrem zamítnutí žaloby.

IV. Obsah správního spisu

10. Ze správního spisu zjistil zdejší soud tyto pro řízení podstatné skutečnosti.
11. Žalobkyně podala dne 6. 1. 2022 žádost o udělení mezinárodní ochrany (dále jen „žádost“). Uvedla, že je státním příslušníkem X, národnosti X, dorozumí se jazykem anglickým a X, a je X. Podle svého vyjádření má v průkazu č. X, vydaném domovským státem, uvedené špatný den a rok narození, neboť se nenarodila v roce X, nýbrž v roce X. Dřívější datum uvedla, aby mohla snáze odjet ze své domovské země. Podle svých slov nemá jiného dokladu totožnosti. Politické přesvědčení nemá, nikdy nebyla členkou žádné politické strany. Jako poslední místo bydliště ve vlasti uvedla město X ve státě X. Z X odešla v dubnu 2016, v červnu téhož roku dorazila do Itálie se zprostředkovatelem J., kde byla déle než jeden měsíc s dalšími X dívkami. Následně odcestovala do Španělska s jiným mužem, kde byla až do roku 2021. Na území České republiky přicestovala dne 23. 12. 2021 autem. O udělení mezinárodní ochrany žádá, neboť její rodina ji chtěla obřezat, nechce v České republice zůstat nelegálně, a jeden muž jí poradil, aby požádala o mezinárodní ochranu.
12. Dále je ve správním spise založen Protokol o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany ze dne 11. 1. 2022. V něm žalobkyně rozvedla svou cestu do ČR, udala, že ji muž, u něž bydlela ve Španělsku, věznil ve svém bytě, bil a znásilňoval. Jednoho dne však zapomněl zamknout, čímž se žalobkyni naskytla příležitost k útěku. V restauraci u domu, kde přebývala, potkala L., který ji autem zavezl sem. J. měla zaplatit 10 tisíc eur, jakmile se dostane na bezpečné místo. V patnácti letech na ni chtěla rodina provést ženskou obřízku, což je tradice, které nelze ujít. Proto utekla do Benin City, kde žila jako bezdomovkyně, až ji našel J. Uvedla, že se bojí rodiny i J., kterému dluží peníze.
13. Ze správního spisu plyne, že žalobkyně uzavřela dne X manželství s X. X., nar. X v X, jak dokládá Oddací list vydaný dne 29. 9. 2023 Úřadem městské části Praha 13. V souvislosti s tímto právním jednáním byly doloženy ze strany X orgánů tyto dokumenty: Potvrzení Vrchního soudu státu X o svobodném stavu z dne 7. 8. 2022, Potvrzení o právní způsobilosti k uzavření sňatku vydané Velvyslanectvím X dne 6. 12. 2022, a Potvrzení o narození vydané X Národní komisí obyvatelstva dne 8. 8. 2022. Z těchto dokumentů soud zjistil, že žalobkyně se narodila X, pochází z etnika X ve federálním státě X a byl jí dne 13. 2. 2018 vydán zastupitelským úřadem její domovské země v Madridu cestovní pas č. X.
14. Žalovaný nechal provést se souhlasem žalobkyně vyšetření jejího psychického stavu. To proběhlo dne 7. 8. 2023 s tím, že psychologka měla odborně zhodnotit, zda, případně do jaké míry, došlo k traumatizaci žalobkyně, s případným dopadem na věrohodnost její výpovědi, a zda je logické, aby po tvrzené negativní zkušenosti s muži žalobkyně nadále vždy hledala pomoc a ochranu jen u (neznámých) mužů. Na zadané otázky odpověděla psychologka tak, že je patrná výrazná traumatizující vzpomínka klientky na úmrtí starší sestry v důsledku ženské obřízky a výrazná obava z tohoto rituálu. Vztahování se k mužům lze podle ní vysvětlit ambivalencí ve vztahu k otci, který byl na jednu stranu milující, na druhou stranu trval na potenciálně život ohrožujících tradicích, a postojem matky, která ji nedokázala před těmito praktikami ochránit. V závěru uvedeného sezení byla žalobkyně bez psychomotorického neklidu, normoformická.

15. Dále je součástí správního spisu úřední záznam o podání vysvětlení, č. j. KRPA-321979-15/ČJ-2023-000020, ze dne 13. 11. 2023, kdy byl manžel žalobkyně Policí České republiky vyslechnut v procesním postavení podezřelého. Z něj soud zjistil, že žalobkyni vyslýchaný poznal zhruba ve stejnou dobu jako svou druhou družku. Do manželství vstoupil s žalobkyní v době, kdy byli s touto další ženou navzájem odloučení, podle slov vyslýchaného „na truc“, aby jí dokázal, že rozchod s ní myslí vážně. Podle svých slov měl v plánu se se žalobkyní sestěhovat a žít společně po návratu žalobkyně z X, kam měla odcestovat kvůli smrti svého otce. Ve spise je dále založen úřední záznam, č. j. KRPA-321979-18/ČJ-2023-000020, ze dne 29. 11. 2023, o prověřování informace, že žalobkyně má na území Prahy pracovat v obchodě s africkými potravinami nebo v erotickém podniku. Policejní orgán zjistil, že ve vytipovaných prodejnách zaměstnána není. V jednom z nočních podniků nicméně prověřující policista v dokumentech našel fotokopii cestovního pasu žalobkyně č. X, vydaného dne 16. 5. 2023, patrně zastupitelským úřadem domovské země v Paříži. Konečně se ve spise nachází též sdělení, č. j. KRPA-15309-2/ČJ-2024-000026-2, ze dne 12. 1. 2024, které se týkalo provádění pobytové kontroly. Na uvedené adrese nebyla žalobkyně zastížena, podle vyjádření vedoucího ubytovny tam v době tohoto správního úkonu již nebydlela. Tento předal hlídce její telefonický kontakt a údajnou novou adresu s tím, že na jeho ubytovně s ní nikdy nepřebýval její manžel.
16. Dne 16. 1. 2024 založil zástupce žalobkyně do spisu jako podklad pro rozhodnutí potvrzení o zajištění cestovního pasu nebo náhradního cestovního dokladu, č. j. U/354927/2023, ze dne 20. 4. 2023, vydané Inspektorátem spolkové policie Waidhaus v Německu. Z této listiny se podává, že žalobkyni byly jako důkazní materiál zajištěny cestovní pasy č. X, č. X, průkaz žadatele o udělení mezinárodní ochrany č. X a národní doklad totožnosti č. X.
17. K žádosti proběhly celkem tři doplňující pohovory za účelem odstranění rozporů, které postupně vyvstaly v průběhu řízení o mezinárodní ochraně, a to dne 30. 5. 2023, 24. 7. 2023 a 5. 1. 2024. První uvedený úkon se týkal skutečností neobjasněných během prvního pohovoru, zejména data narození žalobkyně, její situace před odchodem z vlasti a po něm, okolností provádění ženské obrázky, popisu odchodu z X do Evropy a následně ČR, podmínek pobytu v Itálii a Španělsku a cesty mezi těmito zeměmi. Tématem pohovoru dne 24. 7. 2024 byl v zásadě pouze souhlas žalobkyně s provedením psychologického vyšetření za účelem zjištění případné traumatizace žalobkyně. Poslední pohovor proběhl dne 5. 1. 2024 a týkal se žalovanému neoznámeného sňatku žalobkyně, který tato dříve neuvedla, podmínek manželského soužití, okolnostem vydání cestovního pasu na zastupitelském úřadě v Madridu, zabavení výše uvedených dokladů německou spolkovou policií a opět data narození žalobkyně.
18. Žalovaný si za účelem posouzení žádosti opatřil i několik zpráv o zemi původu. Konkrétně se jednalo o Informaci norského Centra informací o zemích původu (LANDINFO) – X – Mrzačení ženských pohlavních orgánů, ze dne 11. 8. 2023, Informaci Finské imigrační služby – X – Postavení žen, porušování jejich práv a jejich zákonná ochrana, ze dne 15. 5. 2023, Informaci MZV ČR – X – Situace neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po návratu do vlasti, Návrat do vlasti po dlouhodobém pobytu v zahraničí, č. j. 126255-6/2023-MZV/LPTP, ze dne 23. 10. 2023, Informaci Ministerstva vnitra Velké Británie – X – Obchodování se ženami, z dubna 2023, Trestní zákoník – X – Kapitola 21, Trestné činy proti morálce, Překlad vybrané části, ze dne 10.

listopadu 2023, Zprávu o dodržování lidských práv za rok 2022 Ministerstva zahraničních věcí USA – X, ze dne 20. 3. 2023, a Informaci OAMP – X – Bezpečnostní a politická situace v zemi, ze dne 17. 7. 2023. Z nich vyplývají údaje jak obecně o zemi původu žalobkyně, tak i o situaci ohledně protiprávního obchodování se ženami, ženské obřízky, sankcionování jejího provádění a možnostech obrany a ochrany žen, na nichž byl nebo by měl být tento zákrok proveden.

19. Následně žalovaný vydal napadené rozhodnutí. To bylo žalobkyni doručeno dne 3. 4. 2024 ve smyslu § 24a odst. 1 zákona o azylu, a tím nabylo právní moci podle § 31a téhož zákona.

V. Hodnocení věci Městským soudem v Praze

20. Městský soud v Praze přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu řádně a včas uplatněných žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 2 s. ř. s.), přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu ke dni vydání tohoto rozsudku, a to vzhledem k účinnosti čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“) a § 32 odst. 9 zákona o azylu.
21. Soud ve věci rozhodl bez nařízení jednání, jelikož žalovaný výslovně ve svém vyjádření k žalobě uvedl, že nepožaduje k projednáním věci nařízení jednání, a žalobkyně k výzvě a poučení soudu podle ustanovení § 51 odst. 1 s.ř.s. nevyjádřila s projednáním věci bez nařízení jednání svůj nesouhlas. Zdejší soud zároveň za této situace a s ohledem na obsah správního spisu nepovažoval nařízení jednání za nezbytné.
22. Podle ustanovení § 2 odst. 1 písm. i) zákona o azylu je *„[z]ranitelnou osobou zejména nezletilá osoba bez doprovodu, rodič nebo rodina s nezletilým dítětem nebo rodič nebo rodina se zletilým dítětem se zdravotním postižením, osoba starší 65 let, osoba se zdravotním postižením nebo s vážným onemocněním, těhotná žena, oběť obchodování s lidmi nebo osoba, která byla mučena, znásilněna nebo podrobena jiným vážným formám psychického, fyzického nebo sexuálního násilí.“*
23. Podle ustanovení § 14 zákona o azylu *„[j]estliže v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude zjištěn důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit národní humanitární azyl (dále jen „humanitární azyl“) z humanitárního důvodu. Rodinnému příslušníku podle § 13 odst. 2 azylanta, kterému byl udělen humanitární azyl, se v případě hodném zvláštního zřetele udělí humanitární azyl za účelem sloučení rodiny; § 13 se použije obdobně.“*
24. Podle § 32 odst. 9 zákona o azylu *„[p]ři posuzování žaloby ve věci mezinárodní ochrany soud zohlední i nové důležité skutečnosti, které nastaly po vydání rozhodnutí ministerstva, jedná-li se o takové skutečnosti, které se vztahují k možnému pronásledování nebo k hrozbě vážné újmy; v tomto rozsahu není soud vázán žalobními body. Mají-li skutečnosti podle věty první vliv na rozhodnutí správního orgánu ve věci samé, soud napadené rozhodnutí zruší a věc vrátí k dalšímu řízení žalovanému.“*
25. Podle § 3 s. ř. *„[n]evyplyvá-li ze zákona něco jiného, postupuje správní orgán tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonu s požadavky uvedenými v § 2.“*
26. Podle § 75 odst. 1 s. ř. s. *„[p]ři přezkoumání rozhodnutí vychází soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu.“*

27. Žalobkyně proti rozhodnutí žalovaného vznáší dvě námitky. Za první, žalovaný podle ní nezjistil skutečný skutkový stav, pokud se dostatečně nezabýval jednak obavami žalobkyně z postupu X policejních složek, která by měla být v jejím případě účelově nečinná, jednak existencí ombudsmana a orgánů dohlížejších na činnost policie. Za druhé, žalovaný se nedostatečně zabýval důvody pro udělení tzv. humanitárního azylu, zejména se nezabýval ekonomickou situací v zemi původu žalobkyně, možnostmi výdělků v této zemi a nezohlednil prožité útrapy.
28. První námitka se, stručně řečeno, týká možností ochrany před provedením obrázky ze strany státu a jeho orgánů. Z Informace norského Centra informací o zemích původu (LANDINFO) – X – Mrzačení ženských pohlavních orgánů, ze dne 11. 8. 2023, vyplývá, že důvěra X obyvatelstva v policii je nízká. V případě, že by se na ni ohrožená žena nakonec obrátila, velmi pravděpodobně nebude brána vážně, věc nebude prověřována ani vyšetřována, a oznamovatelka bude pravděpodobně čelit až zesměšňování ze strany příslušníků této složky.
29. Soud z poskytnutí údajů k žádosti ze dne 11. 1. 2022 a z protokolů o pohovorech ze dne 30. 5. 2023, 24. 7. 2023 a ze dne 5. 1. 2024 zjistil, že důvodem žádosti je obava žalobkyně z toho, že ji její rodina nechá po návratu obřezat. Žalobkyně dále uvedla též obavu z převaděče J., kterému žalobkyně dluží částku 10 000 eur za zprostředkování cesty do Evropy.
30. Žalobkyni lze přisvědčit, že se žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí detailněji nezabýval vnitřními či vnějšími kontrolními mechanismy dohlížejšími na zákonnost postupu policistů v zemi původu žalobkyně, pokud by se na ně žalobkyně neúspěšně obracela s žádostí o ochranu před uplatňováním předmětných kulturních tradic. Je však třeba rovněž uvést, že tato námitka se objevuje v žalobě v této věci poprvé. Řízení o udělení mezinárodní ochrany trvalo déle než dva roky. Jistě bylo dost času a příležitostí uvést obavu z nečinnosti policie (a případně nedostatečné kontroly její práce) jako azylový důvod. To se nestalo ani při podání žádosti o mezinárodní ochranu, ani v průběhu některého z celkem čtyř pohovorů. Možnosti v rámci vyjádření se k podkladům pro rozhodnutí, kterou jí žalovaný dal v souladu s § 36 odst. 3 s. ř. dne 5. 2. 2024, žalobkyně nevyužila. V průběhu řízení byl shromážděn velmi obsáhlý spisový materiál, ale z žádné jeho části neplyne, že by se žalobkyně obávala návratu do své země právě kvůli tomu, že ji nedokáží stát a jeho orgány ochránit.
31. Ve smyslu § 75 odst. 1 s. ř. s. přezkoumává soud rozhodnutí žalovaného podle skutkového stavu, který tu byl v době jeho vydání. V případě mezinárodní ochrany je toto pravidlo částečně prolomeno ust. § 32 odst. 9 zákona o azylu, zavedeného do tohoto předpisu s účinností od 1. 7. 2023. Nastala-li důležitá nová skutečnost až po skončení správního řízení, soud ji při svém rozhodování zohlední. Mají-li tyto skutečnosti vliv na rozhodnutí ve věci samé, soud rozhodnutí žalovaného rozsudkem zruší. Uvedené ustanovení převádí do vnitrostátního práva čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice. Lze tedy použít i určité judikaturní závěry, učiněné ještě před transpozicí, kdy mělo toto ustanovení evropské legislativy přímý účinek. V klíčovém rozsudku ze dne 26. 11. 2015, č. j. 10 Azs 194/2015-32, NSS kromě určitých podmínek tehdy aktuální přímé aplikace zdůraznil, že „[p]ovinnost určenou čl. 46 odst. 3 (...) nelze chápat jako podporu bezdůvodného roztržštění vylíčení skutkového příběhu žadatele o mezinárodní ochranu v různých fázích řízení, včetně přezkumného soudního řízení. Jedná se o opatření, které má zamezit nesprávnému posouzení situace žadatelů ve světle aktuálních poměrů a závažných změn

situace v zemi jejich původu či jejich osobních poměrů.“ Tento závěr následně v téže věci rozvedl Ústavní soud (dále jen „ÚS“) v nálezu ze dne 12. 4. 2016, sp. zn. I. ÚS 425/16. Podle něj může existovat množství ospravedlnitelných důvodů, pro něž žadatel o mezinárodní ochranu nesdělí správnímu orgánu všechny rozhodné skutečnosti. Mezi takové pohnutky ÚS zařadil například to, že *„[d]otazování při osobním pohovoru se této skutečnosti netýkalo a konkrétní informaci nezjistilo; osobní pohovor nebyl proveden; žadatel nemusel pochopit relevanci některých skutečností pro žádost o mezinárodní ochranu; trauma, stud nebo jiné zábrany mohly zabránit úplnému ústnímu svědectví při osobním pohovoru (zejména v případech těch, kteří přežili mučení, sexuální násilí či pronásledování z důvodu sexuality); pohlaví tazatele nebo tlumočnicka mohlo být pro žadatele zábranou.“* Důvody, pro něž by bylo možné přihlídnout k tvrzení určité skutečnosti až v řízení před soudem, i když tu tato okolnost byla dříve, jsou tedy buď procesní pochybení žalovaného, nebo určité traumatizující skutečnosti na straně žalobkyně a z nich pramenící psychický „blok“ o nich vypovídat.

32. Z výše uvedených zpráv především plyne, že nečinnost tohoto bezpečnostního sboru není novým jevem, který by nebyl v době správního řízení známý, a ve smyslu uvedeného rozsudku NSS tak nejde o novou skutečnost, ale spíše o nedůvodné tříštění azylového příběhu do různých fází správního řízení a jeho následného soudního přezkumu. Zdejší soud neshledal, že by tu byl omluvitelný důvod ve smyslu zmíněného judikátu ÚS. Závažné procesní pochybení, jímž by bylo kupříkladu neprovedení pohovoru, soud ze správního spisu nezjistil. Žalobkyně žádný důkaz, který by tento závěr mohl zpochybnit, nepředložila. Nejde ani o skutečnost, jejíž sdělení by bylo pro žalobkyni spojeno s traumatizujícím prožitkem, na rozdíl od obavy z obrázky a následného úmrtí, jak plyne ze zprávy z psychologického vyšetření ze dne 7. 8. 2023. Zároveň nelze přehlédnout, že je tvrzená účelová neaktivita policie úzce spjata s tímto důvodem žádosti o mezinárodní ochranu. Žalovaný se tak nevypořádal s touto okolností primárně kvůli tomu, že nebyla ve správním řízení uplatňována. V tomto ohledu byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti ve smyslu § 3 s. ř. První námitka žalobkyně tak není důvodná.
33. Druhá námitka se týká nedostatečného posouzení důvodů pro udělení humanitárního azylu. Povahou tohoto institutu se ve své judikatuře NSS mnohokrát zabýval, například v rozsudku ze dne 19. 7. 2004, č. j. 5 Azs 105/2004-72, podle nějž *„[u]stanovení § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, je kombinací neurčitěho právního pojmu a správního uvážení, kdy neurčitým právním pojmem je „případ zvláštního zřetele hodný“ a vlastní rozhodnutí správního orgánu vyjádřené slovy „lze udělit humanitární azyl“ představuje správní uvážení.“* Postavení této formy mezinárodní ochrany v českém uprchlickém právu vymezil NSS v rozsudku ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004-55, podle nějž *„[s]mysl institutu humanitárního azylu podle § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, spočívá v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto „nehumánní“ azyl neposkytnout. Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na případy, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu (...), ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Míra volnosti této jeho reakce je pak omezena pouze zákazem libovůle, vyplývajícím pro orgány veřejné moci z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu.“* Tuto argumentaci NSS dále rozvinul v rozsudku ze dne 28. 1. 2015, č. j. 1 Azs 200/2014-27, podle nějž *„[s]právní soudy přezkoumávají v souladu s § 78 odst. 1*

druhou větou s. ř. s. posouzení důvodů pro udělení humanitárního azylu žalovaným pouze z toho hlediska, zda žalovaný nepřekročil meze svého správního uvážení či zda jej nezneužil (...), nemohou však jeho uvážení bez dalšího nahradit vlastní úvahou. “Pro zdejší soud z této judikatury vyplývá, že rozhodnutí o neudělení humanitárního azylu bude přezkoumávat v omezeném rozsahu, tedy zda toto uvážení vychází z dostatečně zjištěného stavu věci, zda odpovídá zásadám logiky a je v souladu s účelem sledovaným tímto institutem. Na udělení této formy mezinárodní ochrany není právní nárok. Je věcí správního uvážení, zda tato forma mezinárodní ochrany udělena bude či nikoliv. Soud pouze přešetří, zda se žalovaný nedopustil excesu.

34. Co se skutkového stavu týče, soud má za to, že byl v rámci možností žalovaným spolehlivě zjištěn. V této souvislosti je vhodné připomenout rozsudek NSS ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004-57, v němž tento soud uvádí, že *„[n]ení povinností žadatele o azyl, aby pronásledování své osoby prokazoval jinými důkazními prostředky než vlastní věrohodnou výpovědí.*“ Tento závěr dále rozvedl v rozsudku ze dne 10. 12. 2021, č. j. 5 Azs 19/2020-45, kdy uvedl, že *„[z]ávěr správního orgánu o tom, že azylový příběh žadatele o mezinárodní ochranu či jeho část jsou nevěrohodné, je podmíněn důsledným přezkoumáním hodnověrnosti této výpovědi, na což by se měl zaměřit pohovor s žadatelem, a jeho výpověď by následně měla být řádně vyhodnocena dle obecně uznávaných indikátorů hodnověrnosti (věrohodnosti), jak jsou v podstatě shrnuty v čl. 4 odst. 5 směrnice 2011/95/EU. Mezi tyto indikátory hodnověrnosti patří zejména vnitřní a vnější konzistentnost žadatelovy výpovědi, otázka, zda je tato výpověď dostatečně konkrétní, a její plausibilita ve světle relevantních informací o zemi původu.*“ Uvedenou argumentaci dále rozvíjí rozsudek NSS ze dne 23. 9. 2024, č. j. 5 Azs 144/2024-31, podle nějž *„[o]tázka věrohodnosti tvrzení žadatele o mezinárodní ochranu je z hlediska rozhodování o jejím udělení naprosto zásadní. Při posuzování věrohodnosti je tedy třeba postupovat velmi uvážlivě, přestože platí, že základní rámec posouzení vytváří žadatel sám svojí výpovědí.*“ Jedinou povinností žalobkyně je v kontextu uvedených judikátů uvést věrohodný, konkrétní a koherentní azylový příběh prostý větších rozporů, jež by jej mohly zpochybnit.
35. Tyto požadavky však výpověď, resp. výpovědi, žalobkyně nesplňují. V jejím případě proběhly dva doplňující pohovory zaměřené na odstranění rozporů v azylovém příběhu. I přesto se nepodařilo zcela vyjasnit, proč žalobkyně tvrdila při prvním pohovoru jiné datum narození, proč neuvedla, že má kromě národního průkazu totožnosti též cestovní pas (dokonce ne jeden), a neudala blíže ani podmínky vydání těchto dokladů. Nejasnosti přetrvávají i v případě cesty do Itálie a z ní následně do Španělska, kdy žalobkyně nejprve tvrdila, že cestovala mezi těmito zeměmi letecky (s převaděčem, jehož jméno neznala), aby následně tvrdila, že jela autem. Stejně tak jsou tu určité rozpory týkající se cesty do ČR s L. Žalovanému byla též zamlčena podstatná skutečnost, totiž uzavření manželství s českým občanem. Zároveň ale jmenovaná o svém choti nedokázala sdělit některé údaje, které lze v manželském soužití považovat za běžné, například kde přesně společně bydlí nebo na jaké další adrese její manžel přebývá po návratu z Německa. Rovněž změna místa pobytu žalobkyně i vycestování za účelem obstarání cestovního pasu domovské země nebylo žalovanému sděleno. Dále není jasné, zda je žalobkyně gramotná, či nikoliv. Konečně nelze pominout, že výpověď žalobkyně je nejen v těchto pasážích velmi obecná. Kupříkladu tvrdila, že je X a chodila do X, ale již nedokázala popsat, kde se X nacházel. Naopak správní orgán si opatřil důkazy o tom,

že žalobkyně změnila místo pobytu a uzavřela manželství s českým státním příslušníkem.

36. Dále je třeba se věnovat otázce logického postupu a případné libovůle žalovaného při posuzování možnosti udělit humanitární azyl. Žalobkyně uvádí dva hlavní důvody, a to ekonomické těžkosti v zemi původu a prožité útrapy na cestě do ČR. Judikatura se ustálila v názoru, v jakých situacích se tato forma mezinárodní ochrany typicky uděluje, byť níže uvedený výčet není, a z podstaty tohoto institutu nemůže být, uzavřený. Takové důvody vyjadřuje je např. rozsudek ze dne 31. 3. 2010, č. j. 6 Azs 55/2009-71, podle něž lze humanitární azyl udělit „*např. osobám zvláště těžce postiženým nebo nemocným, osobám přicházejícím z oblastí postižených humanitární katastrofou způsobenou lidskými či přírodními faktory.*“ V případě žalobkyně považuje soud za vhodné zmínit, že podle právní věty rozsudku NSS ze dne 17. 9. 2003, č. j. 4 Azs 6/2003, ani „*[m]anželství s občanem České republiky samo o sobě nepředstavuje případ hodný zvláštního zřetele, pro nějž by bylo možno udělit humanitární azyl podle § 14 zákona o azylu.*“ Co se konkrétně tvrzených ekonomických obtíží týče, podle rozsudku NSS ze dne 31. 10. 2003, č. j. 4 Azs 23/2003-65, „*[s]kutečnost, že žadatel o azyl má v zemi původu obavy před vybrožováním ze strany soukromé osoby (...) a má zde ekonomické problémy, není bez dalšího důvodem pro udělení azylu podle § 12 zákona a azylu, ani důvodem pro udělení azylu z humanitárních důvodů podle § 14 téhož zákona*“.
37. Žalovaný uvedl, že se v tomto ohledu zabýval rodinnou, sociální a ekonomickou situací žalobkyně, nicméně skutečnosti zvláštního zřetele hodné nenalezl. S tímto hodnocením se ztotožňuje i soud, neboť ve světle uvedené judikatury tu opravdu takový důvod není. Ekonomické obtíže obecně nejsou důvodem pro udělení jakékoliv formy mezinárodní ochrany, tím méně humanitárního azylu, který má postihovat pouze situace výjimečné, na něž zákon jinak nepamatuje. Násilí vůči žalobkyni, jakkoliv je politováníhodné, není azylově relevantní za situace, kdy mělo probíhat na území členského státu Evropské unie. Žalobkyni jsou v těchto zemích pro tento případ dány jiné prostředky, včetně trestněprávních, jimiž mohou být její práva a oprávněné zájmy ochráněny.
38. Lze proto uzavřít, že žalovaný postupoval logicky, vycházel v rámci možností azylového řízení z dostatečně zjištěného skutkového stavu a nevybočil z přípustných mezí správního uvážení, pokud žalobkyni neudělil humanitární azyl podle § 14 zákona o azylu. Druhá námitka je tedy též nedůvodná.
39. Nad rámec žalobkyní uplatněných žalobních bodů má zdejší soud za to, že se žalovaný správně zabýval i tím, zda v případě žalobkyně nejde o zranitelnou osobu ve smyslu § 2 odst. 1 písm. i) zákona o azylu. Dostatečně poté zdůvodnil na str. 8 napadeného rozhodnutí svůj závěr, že žalobkyni nakonec za zranitelnou osobu považovat nelze, když se opřel zejména o výsledky psychologického vyšetření žalobkyně, z něhož se sice podává výrazné trauma ze smrti sestry a objasňuje vztah žalobkyně k mužům, avšak tato zjištění nemají svůj původ či souvislost se zdravotním postižením nebo s vážným onemocněním, resp. v obchodování s lidmi, mučení, znásilnění nebo v podrobení jiným vážným formám psychického, fyzického nebo sexuálního násilí, jak má na mysli shora citované ustanovení zákona o azylu.

VI. Závěr a náklady řízení

40. Zdejší soud tak ze všech výše uvedených důvodů dospěl k závěru o nedůvodnosti žalobních námitek v podobě, v jaké byly žalobkyní uplatněny. Zároveň v řízení nevyšly

najevo ani žádné vady, k nimž by bylo nutno přihlížet z úřední povinnosti. Podanou žalobu proto zdejší soud zamítl podle ustanovení § 78 odst. 7 s. ř. s. jako nedůvodnou.

41. O náhradě nákladů řízení jeho účastníků rozhodl zdejší soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobkyně ve věci neměla úspěch, proto jí náhrada nákladů řízení nenáleží. Žalovanému žádné náklady řízení nad rámec úřední činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s., a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Praze, dne 28. listopadu 2024

JUDr. Tomáš Švec, Ph.D.
samosoudce